

Waldemar Chrostowski

"The Biblical Commission's document
'The interpretation of the Bible in the
Church'. Text and commentary",
Joseph A. Fitzmyer, Roma 1995 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 66/1, 191-192

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pierwszego, wyjaśniającego różnicę między „metodami” a „podejściami”. Ten opuszczony tekst brzmi: „Przez «metodę» egzegetyczną rozumiemy ogół procedur naukowych zastosowanych w celu objaśniania tekstów. O «podejściu» mówimy wtedy, gdy ma się na względzie badanie podejmowane ze szczególnego punktu widzenia”. Pominięcie tych słów nie mogło być sprawą przypadku. Zignorowanie rozróżnienia między „metodami” a „podejściami” daje o sobie znać w całym rozdziale pierwszym, gdzie w polskim przekładzie jedne i drugie otrzymały nazwę „metody”. Zmieniło to zupełnie sens dokumentu, zaś sprawa ta wielokrotnie wracała podczas dyskusji na sympozjum w Szczecinie.

Pozostaje faktem, że ten ważny i potrzebny dokument został niefortunnie wydany i rozszedł się po kraju, trafiając także i do tych, którzy nie mają żadnej możliwości porównania go z oryginałem. Zaskakujące, że błędne i mylące tłumaczenie zaczyna być bez zastrzeżeń cytowane nawet w bardziej specjalistycznych opracowaniach (np. J. W a r z e c h a, *Dawny Izrael I: od Abrahama do Salomona*, ATK, Warszawa 1995, 24). W Szczecinie ustalono, że przedmiotem obrad następnego Sympozjum Bibliistów Polskich, planowanego na wrzesień 1996 r. w Radomiu, będzie trzeci i czwarty rozdział dokumentu PKB, poświęcony specyficznym wymiarom katolickiej interpretacji Biblii oraz interpretacji Biblii w życiu Kościoła. Pozostaje żywić nadzieję, że do tego czasu zostanie wydany poprawiony, a w każdym razie staranny, jego przekład polski.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa

Joseph A. FITZMYER S.J., *The Biblical Commission's Document «The Interpretation of the Bible in the Church». Text and Commentary*, Subsidia Biblica 18, Editrice Pontificio Istituto Biblico, Roma 1995, s. XV + 212.

James S w e t n a m SJ, redaktor naczelny serii „Subsidia Biblica”, napisał we wstępie do tej książki, że propozycja opracowania komentarza do dokumentu *Interpretacja Biblii w Kościele*, z jaką wyszedł wobec J. A. F i t z m y e r a, została przyjęta bez entuzjazmu, ponieważ jest on członkiem Papieskiej Komisji Biblijnej. Miał więc rzeczywisty wpływ na kształt wypowiedzi. Dobrze jednak, że udało się przezwyciężyć te wahania i opory, dzięki czemu otrzymaliśmy zarówno angielski tekst dokumentu PKB jak i fachowy komentarz do niego. Zasługuje on na uwagę tym więcej, że nie tylko omawia dokument, pokazuje jego treść i zalety, lecz nie stroni również od pewnych uwag krytycznych, zwłaszcza tych, jakie były podnoszone wkrótce po jego opublikowaniu.

W przedmowie do książki (s. VII–VIII) Joseph A. F i t z m y e r, emerytowany profesor biblistyki w The Catholic University of America w Waszyngtonie, zwięźle przypomina jak doszło do wydania dokumentu, co miało miejsce 18 listopada 1993 roku. Po spisie treści (s. IX–XI) i wykazie skrótów (s. XIII–XV), następuje tekst przemówienia Ojca Świętego Jana Pawła II, wygłoszonego 23 kwietnia 1993 r. (s. 1–10)

oraz przedmowa, którą napisał kard. Józef R a t z i n g e r (s. 13–14). Trzon książki stanowi dokument (s. 15–192), wydrukowany w górnej części stronicy, i komentarz do niego, wydrukowany w części dolnej. Tekst i komentarz zostały umieszczone równolegle, co ogromnie ułatwia lekturę i pozwoliło na opracowanie pożytecznych indeksów. Całość zamyka wybrana bibliografia (s. 193) oraz trzy wartościowe indeksy: biblijny, autorów nowożytnych i tematyczny (s. 195–212).

Dokument PKB jest obszerny i dlatego komentarz trzeba było ograniczyć do niezbędnego minimum. Nie zawsze zresztą istniała potrzeba komentowania wszystkiego, bo czasami wystarczyły przejrzyste sformułowania użyte w dokumencie. Kiedy indziej należało dodać krótsze i dłuższe objaśnienia. Nie wszystkie są na jednakowym poziomie. Obok fragmentów pogłębionych, wnikliwych i zasługujących na pochwałę, zdarzają się słabsze i powierzchowne, co można odnieść np. do uwag, które są poświęcone żydowskim tradycjom interpretacyjnym (s. 74–78). Jednym z głównych celów było załączenie podstawowej bibliografii, która może służyć jako wskazówka i pomoc do ukierunkowania dalszej lektury i refleksji. Ze zrozumiałych względów są to przede wszystkim pozycje anglojęzyczne oraz w języku niemieckim i francuskim. Komentarz był konsultowany z niektórymi wykładowcami Papieskiego Instytutu Biblijnego, tej miary co J.–N. A l e t t i i S.J.P. G r e c h.

Zaletą komentarza do dokumentu PKB jest jego źródłowość oraz troska o klarowność wykładu. Idzie to w parze ze starannie wyważoną oceną rozmaitych tendencji, kierunków, metod i podejść, po linii wytyczonej przez Papieską Komisję Biblijną. Każdy z czterech zasadniczych rozdziałów dokumentu został potraktowany równie poważnie, zaś wszechstronna erudycja autora sprawiła, że czytelnicy komentarza otrzymują sporo interesujących wiadomości z dziedziny hermeneutyki biblijnej, teologii i pokrewnych im dyscyplin naukowych, pozostających w związku z poruszanymi zagadnieniami. W sumie jest to lektura ciekawa i stymulująca do samodzielnych badań. Drogowskazem dla nich jest bibliografia zawarta w przypisach. O jej rozpiętości świadczy fakt, że w komentarzu zamieszczono 218 przypisów, z których większość sugeruje dalszą lekturę.

Czytelnicy książki ze szczególną wdzięcznością przyjmują doskonałe indeksy. Pozwalają one łatwiej zorientować się w zawartości dokumentu oraz szybko i precyzyjnie odnaleźć poszukiwane kwestie. W sumie jest to znakomita publikacja, której charakter i cele przystają do profilu serii wydawniczej „Subsidia Biblica”. Ogromna w tym zasługa J. S w e t n a m a – dla wielu spośród nas, absolwentów Papieskiego Instytutu Biblijnego, niezapomnianego nauczyciela greki nowotestamentowej – który precyzyjnie rozpoznaje i wychodzi naprzeciw potrzebom osób zajmujących się studiami biblijnymi.

ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa